Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Die Handschriften der Badischen Landesbibliothek in Karlsruhe

Die Reichenauer Handschriften - Die Pergamenthandschriften

Badische Landesbibliothek

Wiesbaden, 1970

Aug. perg. 255

urn:nbn:de:bsz:31-8357

Visual Library

Nun von Hand s. XI: Hel. Ebreum. theus. Grecum. dominus Latinum. Ihesus. Ebreum. soter. Grecum. saluator Latinum. Messias Ebreum Xpistus Grecum. unctus Latinum. Rucha Ebreum Par Grecum. Spiritus Latinum. Silue. Ebreum apostolus Grecum. missus. Latinum. Pontifex. Ebreum episcopus Grecum. speculator. Latinum. Presbyter Ebreum sacerdos. Grecum. senior Latinum. Leuita Ebreum. diaconus. Grecum minister Latinum.

1 liber Augie maioris

Vielleicht im alten Cataloge von 823—838 Becker 8 S. 17 n. 56: '*Librum sententiarum*'.

Schild Exposicio Gregory pape in 4or | ewangelia | Ysidorus de officys | Collectarium de diuersis sentencys | Aug(ustin)i Ieronimi Gregory et cetera. *Auf Deckel* 6

Holzband mit grauem Leder überzogen; 2 Lederspangen mit Metall beschlagen.

\+ **CCLV.** *116 f. (1 c. [nur 1^r. 108^{rv} 2 c.], f. 1^v—3^v 25 l., 4^r 28 l., 4^v 27 l., 5^{rv} 26 l., 6^r—109^v 25 l., 110^r—114^r 24 l., 114^v 25 l., 115^r 24 l., 115^v 25 l.) 189 X 116, s. IX.*

f. x 1. 2. 3 | 4. 5. 6. 7 8′ I; *8—39 = 4 Quaternionen, 16^r* II, *24^r* III, *32^r* IIII, *40^r* U; *40—45 = 1 Ternio; 46—69 = 3 Quaternionen; 53′~, 61′* UĨI, *69′* UĨII; *70. 71. 72. 73 | x. 74 eingenäht. 75. 76. 77 77′* UĨIII; *78—93 = 2 Quaternionen* X̃, X̃I; *94—101 = 1 Quaternio* X̃II; *102—109 = 1 Quaternio; x. 110. 111. 112. x | 113. x. 114. 115. 116.*

Quaestiones de euangelio.

1 Incipiunt capitula libri secundi

1, 1 ·I· Euangelium quid sit . . . (1′) . . . xL. De latrone.

Incip̃. questiones de euangelio. Discipulus. Inprimis requirendum est nobis quid sit euangelium. . . . (8) . . . Magister . . . Quia ubique dominus esse noscendus.

Explicit liber questionum.

Qua in die hac die creata sunt omnia id est caelum et terram mare et omnia quę in eis sunt . . . (8′) . . . In die dominica dedit do-

minus apocalypsis apostolis insole P Batmos sic cu*m* omnibus credentibus in eu*m* dedit uita*m* aeterna*m*.

Baedae epigramma de b. Iohanne et eius Apocalypsi.

Uersus Baeda presbyteri

Exul ab humano dum pellitur orbe Iohannes ... Quae cano corripiens pumiqce frange fero = *opp. ed. Giles vol. XII p. 342.*

Baedae explanatio Apocalypsis.

9′ X̄ B̄ Prẹfatio.

Apocalypsis s*anct*i Iohannis in qua bella et incendia intestina ecclesię suae d*eus* uerbis figurisq*ue* reuelare dignatus est ... (13) ... Nam et aperta magis breuitas quam disputatio p*ro* lixa memoriae solet infigi;

Explicit prefatio. = *opp. ed. Giles uol. XII p. 337—341.*

Incipit expos*itio* Apoc*alipsis* s*anct*i Ioh*annis* apost*oli* lib*er* primus. feliciter; *s. f. 16′—95.*

Colle͞c sermonu*m* et inp*re*tatio nominu*m* (.ter) legio habet sex milia armatoru*m* et alit*er* legio habet LX centurias. manipulos XXX. cohortes XII. turmas CCtas. Centuria est in centenos milites diuisa. manipulos in cctos milites diuisus. turma. XXX equitæs s*unt*. Romani eni*m* equites in una tribu CCCti fuerint de singulis eni*m* centuriis. X (milites) dabantur/. cohors. quingentos. habet;

14′ *Prouerb. 31, 10—31 glossiert*

S Mulierem fortem. id est ecclesia. quis inueniet procul. id est Xρ*istus*. et de ultimis. id *est* de celestibus. finibus pretium eius. id *est* caelorum. Confidit in ea cor uiri sui et spoliis non indigebit reddit ei. bonum et non malu*m* omnibus diebus uite sue. id est omni tempus. uite sue. quesiuit lanam et linum. id est misericordiam. et operata est. id est uirginitatem. consilio manu*m* ̣suarum. id est consilio euangelii. id est operum. facta est quasi nauis institu(to)ris. id est negotiatoris. de longe portet pane*m* suum. id est de celestibus. adsumet doctrina*m*. et de nocte surrexit. id *est* de tribulatione. de p*re*dam domesticis suis. id est augmentu*m* animarum. et cibariam ancillis suis. id est s*anct*is id *est* doctrina. id est sub(d)titis. considerauit et emit eum de fructu manum suarum plantauit uineam. Accinxit fortitudine*m* lumbos suos. id est cum abstinentia corpus suum. et roborauit brachiu*m* suum gustauit et uidit quia bona est negotiatio eius.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

id est cu*m* tribulatione emit regnum d*ei*; Non extinguet*ur* in nocte lucerna eius, id *est* in persecutione opera eius. manu*m* suam misit ad fortia*m* et digiti eius. id est uoluntas eius adprehender*unt* (14) fusum. id est de tribulatione. manu*m* suam aperuit inopi. et palmas suas extendit ad pauperem. non timebit. domui sue, id est subditis suis., A frigoribus niuis. id *est* a persecutione maloru*m*. Om*nes* enim domestici eius. id est discipuli. Uestiti duplicibus' id est caritate d*ei* et proximi stragulam uestem fecit sibi. id est uarietate*m* uirtute^i^m, bissus. id est tempestate*m* et pacem. et purporea. id est martirum. indum*en*tum *eius*. nobilis in portis uir eius. id est in iudiciis; Quando cumsederit cum senioribus terre, id est cu*m* apostolis. sindonem fecit. id est munditiam s*anct*itatis. et uendidit cingulum, id est propt*er* regnu*m* cęlorum. Tradidit Kananeo id *est* zeloti qui zelat peccata sua. fortitudo et decor. id est bonorum operum. indumenti eius, id est uirtutu*m* et ridebit in die nouissimo id est propter retribucionem. Os suu*m* aperuit sapientię et lex clem*en*tię in lingue ei*us* id *est* Χρ*istus* nolo morte*m* peccatoris set ut.·. Considerauit semitas domus suae. id *est* subditis suis, et pane*m* otiosam non comedit id *est* leista n*on* aliter fecit quam docuit. surrexerunt filii eius et beatissima*m* predicauerunt et uir eius laudabit eam (14') Multe filie congregauer*unt* diuitias. Id est philosophiam tu super gressa es uniuersas id est quia hoc elegisti euuangelium diceris. fallax gratia id est humana. et uana est pulchritudo. id *est* huius sec*uli*: mulier timens d*eu*m ipsa laudabitur. Date ei de fructu manu*m* suaru*m* et laudent eam in portis opera eius id est in iuditiis;

Federproben in portis | operetus
15' Celipotens tuba hic baptista Ioh*anne*s adesto.
n*ost*ris | electa d*ei* p*re*cibusq*ue* faueto sagitta;
Iustitię sedis | hic hec est fidei aula p(o^u^)doris.
Hirsutus. ast quon|da*m* erimus erat aridus ista
beluaru*m*q*ue* boantu*m* horren|du*m* et audit' echo;
Nunc modo. lamine c^h^ori crepunt | cu*m* carmina uocu*m*.
bis fidilibus. lyra*m* que nitant*ur* ten|dere. quimi
psallere diuinis d*omi*no poemata uerbis |
c̃demnisq*ue* nouembris aula dicata. kł.
Hanc aula*m* | d*omi*ni sęphe quoq*ue* amore Pauli.
Adalpertus. abb*as* | magno construxit honore;
Cęlicolis superi. stipa|tus. in ordine ruris

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

plaudentum. coetibus splenden|tia castri triumphi.
nostra beas faueque precantum | corda George;
Quisquis adesse Petri sanctorum. et limina | Pauli
uotiferas tene pigeat Χρisto offeras et aras.
hoc | altare dum sanctorum honore dicatum,
Angelicis meri|to stipata cateruis
que genuisti deum uirgo bea|ta tuum.
alma fiat Χρisti ut mansio in corde pre|camur.
Discipulus nis̃ domino qui dilectus | adiuua.
hic precibus lina uoce liquisti magistri. |
bonorum Ihesu deoque altare hoc Andreæ atque dicatum. |
Conditus. hic Odgerus hoc sub culmine querno
huc | ueniat qui fundat factori pectori prono
promat ad pre|ces ut et ipse piacla resoluat;
Hic patrum teneat | modum humilis abba. magister
sit pius expedita plus | non quam amore
parcens sint rectoris habenas (16) sub moderamine strictas
almitonans. Χρistus quoque | nostrum dirige sensum.
hanc aulam Χρisti hic construxit amore | preclaro;
Principe hac reserans uualuas qui regni | beatis
Petro sacrata precantum solue ligustra catenum; |
Ædilpertus poscit saluas ut Petre piacla.
Hanc | ædem domini Adalpertus erexit amore
Χρistique | pontifice summo Martino sacrata
nostris hic preci|bus Martine faueto pręcamur;

Federproben et ///// | nfeum nul mm ntamen | domine merere | *dann vier Zeilen ausgewischt* incorr////na aesu | lutoq. | fectu// | ferste | s entomnes | m | elidesedrur | /// | /// | /// | d dne mei·

(*Fortsetzung von* 13) 16′ Apocalypsis Ihesu Χρisti quam dedit illi deus palam facere seruis suis. Fundata per apostolos ... (37′) ... ab origine eadem aliter diserturus

Explicit liber primus. Incipit liber secundus

X̅I̅ Et uidi septem ... ecclesia septenario ... (61′) ... certaminis. Explicit liber secundus incipit liber III.

XXUII. Et uidi ... Instaurato ... (95) ... fructuque potiri. amen; Deo gratias;.

Explicit domino iuuante expositionis in Apocalypsin sancti Iohannis. liber. III. Bedan famuli Χρisti deo gratias semper = *Bedae opp. ed. Giles uol. XII p. 342—452.*

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

95′ Beda de remediis peccatorum.

Uenerabilis Bede presb*iteri* incipit prologus (p) penitenciarum;

De remediis peccatorum paucissima. haec quę secuntur ... quæ uniuersa in examine discreti debent pendere iudicis; = *Bedae opp. t. VIII (Col. 1688) c. 961. Martene et Durand, Veterum Scriptorum et Monumentorum amplissima Collectio t. VII (P. 1733) c. 37 B—C. H. J. Schmitz, Die Bußbücher und die Bußdisciplin der Kirche. (Mainz 1883) S. 556.*

Institutio illa s*ancta* quę fiebat in diebus patruum nostroru*m* ... (97′) ... ut alii timore*m* habeant; = *opp. t. VIII c. 961—962 = Martene et Durand c. 40 B—41 E. Schmitz S. 573—575.*

De fornicacionibus et de earum penitentia

Adolescens si cu*m* uirgine peccauerit, annu*m* ·I· peniteat ... (100) ... pen*itenciam*. agat. iuxta modu*m* pollutionis; = *opp. XIII 962—964. = Martene et D. c. 38 C—40 A = Schmitz S. 556—562, 5.*

Poenitentiale Egberti.

Capitula. L. de capitalia

Nunc igitur capitalia crimina secu͠ndum canones explicabo ... (106) ... qui e*st* supe*r* omnia d*eus* benedictus in sæcula seculoru*m* amen. = *opp. VIII c. 964—968. Martene et D. c. 41 E—48 C. Schmitz S. 575—586.*

[Bonifatius] de paenitentia.

Edidit s*anctus* Boni*fatius* archiepis*copus*; Quomodo possu*m* penitentia*m*. UII. an̄s; in uno anno penitere ... (106′) ... si uolunt confessores. cu*m* lacrimis deo gratias. amen. *ed. Martene et Dur. VII c. 48 D —49 A 1 = Migne LXXXIX c. 887—888. Schmitz S. 587.*

Pro ebdom*ade*. CCC. psal͞m. flectendo genua in aecclesia aut in uno loco pe*r* ordine*m*; ... pensat et tribuat meditate*m* ^in^ aelymosinis. = *Schmitz S. 596, 8—14.*

Di^c^ta **Isidori**///. Beatus Isidorus de consanguinitate *(cf. etymol. 9, 5)* sic loquitur; Cuius series. VII. gradib*us* dirimetur hoc modo; Prima filius et filia. II. nepos. et neptis. III. p*ro*nepos et p*ro*neptis. IIII. abnepos et abneptis. V. (107) adnepos et adneptis. VI. trinepos et trineptis VII. trinepotis filius et trinepotis filia; Haec *con*sangui^ni^tas du*m* se paulati*m* p*ro*pagine*m* ordinibus. dirimens usq*ue* ad ultimu*m* gradu*m* sese subtraxerit et p*ro*pinquitas esse desierit. ea*m* rursus lex matrimonii uinculo repetit et quoda*m* modo reuocat fugiente*m*; Ideo au*tem* usq*ue* ad sextu*m* generis gradu*m* consanguinitas constituta e*st*; Ut sicut sex

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

aetatibus mundi generatio et hominis status finitur; Ita *pro*pinquitas generis tot gradibus terminaretur; Huc usque Isidori *pro*cedit sententia; Ite*m* et decreto *(a. 721)* pape Gregorii iunioris *(II, 715—731)* qui nunc Ra°mana*m* catholica*m* regit matre*m* aecclesia*m* quid de hac causa qua*m* inquiritis sanxerit *sancta*. et uetera auctoritas intimamus.

.I. Siquis *presbyter*//// duxerit uxore*m* anathema sit ... VIII. Siquis de *pro*ᵖ(b)ria cognatione qua*m* cognatus habuit duxerit in coniugiu*m* anathema sit; *ed. Mansi, Concil. Coll. XII (1766) c. 263 B—E.*

Huc usque ex decreto predicti pape. inuenimus etiam (107′) in aliorum decᵉtis // quod si nescienter sicut adsolet aecclesiastica*m* constitutione*m* *per* neglegentiam n*os*tri temporis sacerdotu*m*. in quarto uel. in quinto uel sexto gradu cognationis. id *est*: consanguinitas in coniugiu°m copulati fuerint non separentur. sed tamen istud non legitime sed ueniabiliter concessum esse noscatis; Idcirco prius cauendum est. Ne hoc omnino proueniat. In tertio uero uel secundo quod absit gradu si contᶦegerit. talis copula separari oportet.

Incipiunt capitula libri huius de dictis *sancti* Aug*ustini* Hieronim*i*. et Ambrosii epigra*m*ma operis subsequentis·

Quisquis amas sacra lector addiscere legem· ... pascit amantes oues sincera animalia Χρ*isti* = *Taionis epigr. u. 1—5 ap. J. Mabillon, Vetera Analecta (Par. 1723) p. 63. Migne LXXX c. 722 B.*

Capitula | I de nomine Genesis ... (108′) ... XLUIIII. cur iuraret seruus sub femore Abraham·

M̄ Cur capitula in libro scribuntur.

Δ. ut citius in corpore libri inuenire possis omnia quę illic scripta *sunt*.

Explicit capitula. Incipiunt **questiunculе de libro Geneseos de primordiis creaturarum**

I. Int̄. Discipulus. Genesis quid inter*pre*tatur. Expone Magister ... (116) ... Ait eni*m*. liber generationis Ih*esu* Χρ*isti* filii Habraham.

Expl liber prior.

1 lib*er* mon*asterii* Augie maioris.

53′ *oben* Disce puer nigras depingere

Schild Questiuncula de ewang(e)lio | Exp*ositio* Bede In Appock̄ | *Pro*logus penitenciar*um* Bede *presbiteri* | Questiunc*ule* de dict*is sancti* Aug(usti)ni | Ie*ro*nimi et Ambrosy

Holzdeckel mit grauem gepressten Leder überzogen; zwei Lederschließen mit Metall beschlagen.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg